

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

**ЗВІТ:
ФРАНЦІЯ НЕ ПОВИННА ДОПУСТИТИ
СМЕРТЕЛЬНОЇ ВИСИЛКИ
КАЗАХСТАНСЬКОГО ОПОЗИЦІОНЕРА**

AFR Photo/Philippe Merle

Україна і Росія не забезпечують гарантій на справедливий суд, належних умов утримання та захисту від тортур. Екстрадиція опозиційного політика Мухтара Аблязова до цих країн загрожувє його безпеці і означатиме передачу його до рук казахстанської влади

Фундація «Відкритий Діалог» була заснована в Польщі у 2009 році з ініціативи Людмили Козловської, яка зараз займає посаду Президента Фундації. Установчі цілі Фундації включають захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі. Особлива увага Фундації зосереджена на найбільших країнах регіону: Казахстані, Росії та Україні.

Фундація здійснює свої цілі шляхом організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами та моніторинг ситуації з дотриманням прав людини на пострадянському просторі. За результатами спостережень Фундація випускає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ та парламентів країн ЄС, аналітичних центрів та медіа.

На додаток до спостережної і аналітичної діяльності, Фундація активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь у зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємин з пострадянськими країнами, для того, щоб підтримати процес демократизації та лібералізації їхніх внутрішніх політик. Важливою сферою діяльності Фундації також є підтримка програм для політичних в'язнів та біженців.

Фундація має постійні представництва у Варшаві, Києві та Брюсселі.

Copyright: Фундація «Відкритий Діалог», травень 2015 р.

00-580 Варшава

Алея Яна Християна Шуха, 11а, оф. 21

Тел.: +48 22 307 11 22

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

ua.odfoundation.eu

Керівник проекту:

Людмила Козловська

lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Автор:

Ігор Савченко

igor.savchenko@odfoundation.eu

Редагування:

Людмила Козловська

lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Коректура:

Галина Вальчишин

Графічне оформлення:

Ігор Савченко

Фото на першій сторінці:

[AFR \(from gettyimages\)](#)

Передрук даного матеріалу повністю або частково можливий за згодою редакції

Зміст

1. ВСТУП.....	стор. 4
2. НЕВІДПОВІДНІСТЬ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ.....	стор. 5
3. ВІДСУТНІСТЬ ГАРАНТІЙ НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД	стор. 5
4. ТОРТУРИ ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ.....	стор. 7
5. НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ ТА НЕНАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	стор. 8
6. «НЕВИДИМА РУКА» НАЗАРБАЄВА У ФРАНЦІЇ.....	стор. 8
7. РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	стор. 10

1. ВСТУП

Про політичний контекст справи Мухтара Аблязова неодноразово йшлося у заявах правозахисних організацій, членів Європарламенту та ПАРЄ. Росія і Україна не є безпечними для екстрадиції, оскільки у цих країнах не забезпечуються право на справедливий суд та належні умови утримання під вартою, а тортури застосовуються систематично і безкарно. Видача казахстанського опозиційного політика й біженця йтиме в розріз з міжнародними угодами з прав людини [\[1\]](#).

Екстрадиція недопустима в умовах, коли в Україні корупційна система правосуддя чинить жорсткий опір спробам реформування, а Росія продовжує ігнорувати Мінські угоди, надає військову підтримку проросійським бойовикам і відмовляється на них вплинути. Ігноруються неодноразові заклики, зокрема Французького Уряду, який приєднався до санкцій проти Росії і докладає багато зусиль для припинення вогню на сході України. Віце-президент США Джо Байден заявив: *«Президент Путін як і раніше закликає до нових мирних планів, у той час як його війська просуваються українськими селами, і цілковито ігнорує усі угоди, підписані його країною в минулому, і підписані нещодавно ним особисто, в тому числі в Мінську»* [\[2\]](#).

Human Rights Watch зазначало, що з поверненням Путіна на пост президента *«уряд розпочав безпрецедентні в пострадянській історії країни репресії проти громадянського суспільства, які посилюються з початком української кризи взимку 2013 р. і навесні 2014 р.»* [\[3\]](#). Тому ми з тривогою сприйняли те, що в ефірі Canal+ Франсуа Олланд назвав Путіна *«прямою людиною, якій нема чого приховувати»*.

Міжнародна громадськість звернула увагу на непрозорість російського і українського запитів на екстрадицію, за якими стоїть влада Казахстану. Україна і Росія продовжують залишатися в списку найбільш корумпованих країн світу. Тому Аблязову в цих країнах загрожує не лише несправедливий суд і неналежне поводження, але також допити в інтересах Казахстану та видача до Казахстану.

Багато держав ЄС (Чехія, Іспанія, Польща, Австрія, Великобританія, Італія та Латвія) відмовили в екстрадиції осіб, які проходять у справі Аблязова, і надали їм притулок.

«До французів, щоправда, наша заявка не потрапила, ми повинні були домовитися з Україною про екстрадицію Аблязова, тобто це питання зрушилося...», – так 27.10.2014 журналісти процитували заяву заступника казахстанського Генерального прокурора Йогана Меркеля. 04.11.2014 казахстанська прокуратура спростувала цю заяву, але 21.01.2015 представник відомства Андрій Кравченко запевнив, що Казахстан домагатиметься екстрадиції Аблязова, а у разі відмови надасть свої матеріали для проведення суду в іншій країні. При цьому Кравченко підкреслив: *«Вкрай нелогічно для іншої країни витратити гроші своїх платників податків на процес над казахстанськими злочинцями, які вчинили злочин у Казахстані»* [\[4\]](#).

Нагадаємо, що договори Казахстану про співпрацю в кримінальній сфері з Україною і Росією дозволяють здійснити екстрадицію практично безперешкодно [\[5\]](#).

Перед тим, як французький уряд прийме рішення у справі про екстрадицію казахстанського опозиційного політика, ми хочемо нагадати в наступних розділах цього звіту про заяви ООН, Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), Ради Європи, Європарламенту, правозахисних організацій, державних органів про стан правоохоронної та судової систем в Україні та Росії (дані за 2014 і 2015 роки).

2. НЕВІДПОВІДНІСТЬ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ

Ситуація в Україні

Згідно соціологічних опитувань, проведених у березні 2015 року, 75,9% українців не довіряють прокуратурі, а 69,2% – міліції [6]. Про необхідність «деполітизації та демілітаризації структур правоохоронних органів» в Україні 17.07.2014 заявив Європейський парламент [7]. Реформа у цій сфері суттєво затягується. Transparency International відзначає, що Україна, займає в рейтингу за рівнем корупції 142 місце (з 175 країн) і досі не покінчила зі схемами колишнього режиму [8].

Докази корупційної співпраці українських та казахстанських правоохоронних органів у справі Аблязова набули широкого міжнародного розголосу. Як з'ясувалося, українське слідство, як і російське, не було самостійним у цій справі, а діяло за прямими вказівками Казахстану [9].

За останній рік робота українських правоохоронних органів зазнала різкої критики. 12.12.2014 Комітет ООН проти катувань вказав на неефективність розслідування трагічних подій в Одесі та Маріуполі [10]. 31.03.2015 Міжнародна консультативна група Ради Європи підкреслила недостатню підзвітність міліції перед громадянським суспільством і заявила, що розслідування злочинів проти учасників Майдану не відповідає практиці Європейської конвенції з прав людини та ЄСПЛ [11]. Amnesty International також відзначила безкарність дій міліціонерів під час Майдану [12].

Ситуація в Росії

За даними відомого казахстанського політичного біженця Муратбека Кетебаєва, переслідування Аблязова в Росії відбувається внаслідок особистого прохання Назарбаєва до Путіна [13]. Це не перший випадок, коли казахстанська влада намагається отримати своїх політичних опонентів через екстрадиційні запити Росії. Чехія та Австрія вже відмовили Росії в екстрадиції Тетяни Параскевич і Артура Трофімова, які проходять у справі Аблязова. Їм був наданий захист відповідно до закону про притулок.

У Росії справою проти Аблязова та його соратників займаються слідчі і судді, які входять до списку санкцій у справі Магнітського. Фінансист Вільям Браудер зазначив: «Поки чиновники, причетні до справи Сергія Магнітського, не постануть перед судом відповідно до закону, в Росії не може бути об'єктивного розслідування» [14]. У справі проти Аблязова, Параскевич і Трофімова російські слідчі застосовували незаконні методи: спроби домовитися про надання свідчень проти Аблязова в обмін на закриття кримінальних справ; фальсифікація документів слідства; залякування родичів.

Ще одним прикладом заангажованості російського слідства є справа викраденої української військовослужбовиці Надії Савченко. Європарламент, уряди європейських держав, зокрема Міністерство закордонних справ Франції, закликали до її негайного звільнення. Український парламент підтримав ініціативу Фондації «Відкритий Діалог» і проголосував за постанову про введення персональних санкцій проти слідчих та інших російських чиновників, відповідальних за фабрикацію справи Савченко [15]. Небажання звільнити Савченко, яка є українським делегатом в ПАРЕ, стало однією з причин позбавлення Росії права голосу в цій організації. У відповідь Росія призупинила контакти з ПАРЕ і почала погрожувати повністю вийти з Ради Європи, що ще більше віддалить її систему правосуддя від західної.

3. ВІДСУТНІСТЬ ГАРАНТІЙ СПРАВЕДЛИВОГО СУДУ

Ситуація в Україні

11.03.2015 заступник глави Адміністрації Президента та координатор Ради з питань судової реформи Олексій Філатов заявив: «Корупція існує в усіх судах на усіх рівнях» [16]. 81,4% населення

не довіряє українським судам [17]. Європейський парламент відзначив необхідність *«посилення верховенства права, зокрема через реформу судочинства, яка сприяла б відновленню довіри громадян до системи правосуддя»* [18].

Згідно звіту Freedom House, навіть після прийняття закону «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» більшості представників колишнього режиму вдалося залишитися на керівних посадах у судах [19]. Українська влада відзначає: судді чинять опір змінам, що ускладнює і без того тривалий процес реформування. Представники Міністерства юстиції повідомляють, що стикаються з найбільшими проблемами з люстрацією [20] в судовій системі. 17.11.2014 Верховний суд оскаржив норми закону про люстрацію в Конституційному суді. Нагадаємо, саме Конституційний суд у 2010 році своїм рішенням дозволив Януковичу зміцнити президентську владу.

02.02.2015 Президент України Петро Порошенко закликав прискорити судову реформу, зазначивши: *«Єдине, що не дозволяє нам говорити про повне перезавантаження влади – це судова гілка влади. ... Поки що вона стоїть, як скеля, об яку розбиваються найбільш потужні реформаторські хвилі. Це стосується і правоохоронних органів, і інвестиційного клімату – усього, за що ми тільки не візьмемося. ... У мене пачки доповідей про те, що судді відпустили бійців «Беркута», які розстрілювали людей, що судді зняли арешт з майна злочинців від попередньої влади, які накралися у народу України»* [21].

На думку експертів Ради Європи, рішення суддів у процесах щодо Майдану, які вже відбулися, є «неадекватними» і послаблюють систему правосуддя загалом. Наприклад, суд призначив мінімально можливе покарання і звільнив з-під варти винних у знущаннях над учасником акцій протестів Михайлом Гаврилюком. Представники Ради Європи відзначали скарги з боку ГПУ про те, що суди *«діють так само, як і при попередньому режимі»* [22]. Зараз в Україні кілька суддів перебувають під слідством за звинуваченням у винесенні неправосудних рішень (зокрема під час Майдану).

У 2015 році ЄСПЛ визнав порушення Україною права на справедливий суд у багатьох справах: «Жизіцький проти України», «Огороднік проти України», «Петренко проти України», «Бочан проти України», «А.V. проти України» [23].

Ситуація в Росії

Спеціальний доповідач ООН з питання незалежності суддів і адвокатів Габрієла Кнаул у 2013 році відвідала Росію, після чого заявила про необхідність того, щоб російські державні інституції поважали незалежність судів, і щоб судді призначалися незалежним органом без впливу виконавчої влади [24]. Про цю проблему говорить і Freedom House. Експерти організації нагадали, що у 2014 році за указом президента був переформатований один з найбільш незалежних судів у Росії – Вищий Арбітражний Суд [25].

25.04.2014 нідерландська фундація Lawyers for Lawyers висловила занепокоєння нездатністю російської влади *«гарантувати ефективний доступ до юридичних послуг, що надаються незалежними юристами»* [26]. Російські правозахисники зазначили: *«Не усім особам, позбавленим волі, гарантується законом і на практиці, з самого початку позбавлення волі, право на доступ до адвоката і лікаря»* [27].

Міжнародна комісія юристів у лютому 2015 зазначила: *«система добору і призначення суддів у Російській Федерації не гарантує прозорості, справедливості та передбачуваності»* [28]. Комітет ООН з прав людини у березні 2015 року повідомив, що судді в Росії схильні до непроцедурних впливів, зокрема з боку президентської комісії. Під час прийняття виправдувальних вироків судді можуть зазнати дисциплінарних покарань [29].

У 2015 році Росія програла низку позовів до ЄСПЛ у зв'язку з порушенням права на справедливий суд: «Волков та Адамський проти Росії», «Малмберг та інші проти Росії», «Ешонкулов проти Росії» [\[30\]](#).

4. ТОРТУРИ ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ

Ситуація в Україні

У вересні 2014 року Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність поведженню чи покаранню відвідав місця позбавлення волі в Києві та Харкові. Комітет неодноразово отримував заяви про тортури та корупцію в тюрмах, про експлуатацію ув'язнених з метою збагачення. Було відзначено, що адміністрація тюрем використовує жорстоке поведження як «засіб» підтримки порядку. Європейські експерти критикують безкарність міліціонерів, які знущалися над учасниками акцій протесту на Майдані [\[31\]](#).

12.12.2014 Комітет ООН проти катувань заявив, що найчастіше тортури в Україні кваліфікуються як перевищення посадових повноважень, зловживання службовим становищем або примушування до давання показань [\[32\]](#). Українська Гельсінська група в заяві для Комітету зазначила, що превентивні заходи уряду лише створюють видимість боротьби з тортурами [\[33\]](#).

На сайті українського омбудсмена систематично з'являється інформація про неправомірні затримання і насильство з боку міліціонерів. Вже у 2015 році такі порушення були зафіксовані по всій Україні: у Києві, Фастові, Житомирі, Одесі, Бердянську, а також Дніпропетровській, Черкаській та Запорізькій областях. Харківська правозахисна група також повідомляла про факти тортур у різних регіонах країни в кінці 2014 – на початку 2015 рр. [\[34\]](#).

За перші місяці 2015 року Україна програла в ЄСПЛ 5 справ за фактом застосування тортур. У більшості випадків постраждалих били в міліцейських відділках з метою домогтися зізнання (наприклад, справа «Кірпиченко проти України», «Жизіцький проти України») [\[35\]](#).

Ситуація в Росії

У російських судах використовуються свідчення, дані під тортурами, а ті, хто намагається оскаржити порушення своїх прав, зазнають переслідувань. Про це йдеться в останній доповіді Amnesty International про права людини в світі [\[36\]](#). Комітет ООН з прав людини у березні 2015 року заявив про широке поширення тортур в Росії. Комітет навів останній приклад гучної справи проти Заура Дадаєва та інших підозрюваних, які заявляють, що зізналися під тортурами у вбивстві політика Бориса Немцова [\[37\]](#).

Згідно з даними російських правозахисних організацій, у російському слідчому комітеті був створений спеціальний орган для розслідування злочинів поліцейських. Однак цей орган не має чіткої компетенції та достатньої кількості персоналу. 84 слідчих не в змозі розглянути понад 60 тисяч скарг, які надійшли останнім часом [\[38\]](#).

Тільки за перші три місяці 2015 року ЄСПЛ у 16 справах визнав Росію винною в тортурах. Факти тортур були зафіксовані як з боку поліцейських («Раззаков проти Росії», «Зеленін проти Росії» та ін.), так і з боку співробітників Федеральної служби безпеки («Джаббаров проти Росії»). Кількох осіб примусово вислали з Росії до Узбекистану (справа «Халіков проти Росії», «Ешонкулов проти Росії», «Назаров проти Росії») [\[39\]](#). ЄСПЛ розцінив це як фактори, що сприяють тортурам.

5. НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ ТА НЕНАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Ситуація в Україні

У грудні 2014 року Комітет ООН проти катувань заявив про погіршення умов для підтримки здоров'я в місцях позбавлення волі в Україні, особливо це стосується поширення туберкульозу [40]. При цьому правозахисні організації констатують відсутність гарантій отримання медичної допомоги від медичних працівників, які перебувають за межами колонії, а також високий рівень смертності та самогубств у колоніях [41]. Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів регулярно відзначає, що стан приміщень, санвузлів та освітлення в місцях позбавлення волі не відповідає нормам [42].

16.03.2015 офіс українського омбудсмена повідомив Фондації «Відкритий Діалог», що в результаті моніторингових візитів до слідчих ізоляторів та колоній в Україні у 2014 році були виявлені «системні порушення порядку утримання під вартою і відбування покарання, які обумовлюють жорстоке або таке, що принижує гідність поводження з ув'язненими та засудженими» [43]. Омбудсмен заявив, що типовими порушеннями у місцях позбавлення волі в 2014 році були несвоєчасне і неякісне харчування затриманих, відсутність постійного доступу до питної води, нестача місць для зберігання їжі та засобів особистої гігієни [44].

Примітно, що дані Міністерства внутрішніх справ про дотримання норм площі для взятих під варту осіб не відповідають даним омбудсмена. 07.04.2015 МВС повідомило Фондації «Відкритий Діалог», що площа для взятої під варту особи становить 4 кв. м. Проте за три тижні до цього, 16.03.2015, омбудсмен повідомив, що «норми, передбачені чинним законодавством для взятої під варту особи (2,5 кв. м.), не відповідають європейським стандартам».

За даними правозахисників, у 2014 році в місцях позбавлення волі в Україні померло 792 особи, при цьому з 2005 по кінець 2013 року в слідчих ізоляторах померло понад 1350 осіб [45].

У грудні 2014 року ЄСПЛ виніс декілька рішень про неналежні умови утримання і ненадання медичної допомоги в місцях утримання під вартою, що прирівнюється до тортур («Кушнір проти України», «Буглов проти України») [46].

Ситуація в Росії

У вересні 2014 року представник Комісії Ради Європи з прав людини Ніл Муйжнієкс за результатами свого візиту до Києва, Москви та Сімферополя заявив про проблему нестачі їжі та медикаментів у переповнених пенітенціарних закладах України та Росії [47]. 16.02.2015 секретар Громадської палати Росії Олександр Бречалов повідомив президенту Володимиру Путіну про різке збільшення кількості затриманих у слідчих ізоляторах і невідповідних умовах їх утримання [48].

У 2015 році було прийнято кілька рішень ЄСПЛ про неналежні умови утримання в місцях позбавлення волі в Росії («Богданов проти Росії», «Хлоєв проти Росії») [49].

6. «НЕВИДИМА РУКА» НАЗАРБАЄВА У ФРАНЦІЇ

Казахстанська влада з порушеннями законодавства застосовує лобістські механізми для забезпечення екстрадиції з Європи Мухтара Аблязова та його соратників, що ще раз свідчить про політичний характер справи. Були оприлюднені факти незаконного впливу Казахстану на правоохоронні органи Чехії (справа колеги Аблязова Тетяни Параскевич), Іспанії (справа начальника охорони Аблязова Олександра Павлова), Італії (справа дружини Аблязова Алми Шалабаєвої), що спровокувала міжнародний скандал. В підсумку, Параскевич, Павлову та Шалабаєвій було надано політичний притулок. При цьому італійська влада готова висунути

звинувачення 5-тьом співробітникам правоохоронних органів, які сприяли незаконній висилці дружини Аблязова до Казахстану.

На жаль, Франція також стала учасником скандалу у зв'язку з незаконним впливом Казахстану на розгляд справи Аблязова.

Раніше широкого розголосу набули оприлюднені дані про те, як прокурор Соланж Легра обмінювалася інформацією та порадами з представниками України, Росії та казахстанського БТА Банку, які вимагали екстрадиції Аблязова. Прокурор була з ними у дружніх стосунках і навіть вибачалася перед представниками України за те, що попросила надати пріоритет російському екстрадиційному запиту [\[50\]](#).

27.04.2015 в Mediapart була опублікована інформація про те, як співробітник посольства Казахстану у Франції Жан Галієв вів регулярне листування з приводу справи Аблязова з Франсуа Делахосе (керівником відділу по Кавказу та Центральній Азії МЗС Франції), і Франсуа Ревардо (радником Лорена Фабіуса) [\[51\]](#).

31.07.2013 Франсуа Делахосе попереджав Жана Галієва про арешт Мухтара Аблязова на півдні Франції. Галієв запевнив, що затримання Аблязова має виключно юридичний характер. Делахосе сказав, що це було «смішним», тому що «експерти з PR-команди Аблязова» телефонували йому і повідомляли про політичну мотивацію справи. Співробітник МЗС сказав Галієву, що відповів на дзвінки так: «Французькі суди будуть самостійно вирішувати його долю». Слід зазначити, що французький суд не розглядав питання по суті висунутих Аблязову звинувачень, а лише встановлював відповідність запитів про екстрадицію процесуальним правилам.

Через Ревардо, радника Фабіуса, казахстанська Генеральна прокуратура направила до французького Міністерства юстиції три листи, у яких висловлювала «глибоку стурбованість» тим, що Франція відхилила казахстанський запит про екстрадицію Аблязова. Казахстанська влада пропонувала видати їй Аблязова на підставі Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності. 24.01.2014 Жан Галієв повторно звернувся до Ревардо: «У зв'язку з файлом, який вам відомий, ми хотіли б ще раз звернути Вашу увагу на відсутність будь-якої відповіді від французького Міністерства юстиції на три листи Генерального прокурора Казахстану. Астана хоче зрозуміти, чим зумовлене це мовчання». На півтора місяці раніше радник Фабіуса пообіцяв «ознайомитися з питанням, що стосується правосуддя».

Крім того, Галієв просив Ревардо та Делахосе неофіційно передати до Міністерства юстиції статті, в яких Аблязов представлений в негативному світлі. Згідно із листуванням, Ревард виконав прохання, а Делахосе передав матеріали до свого відділу МЗС. Також 11.03.2014 Жан Галієв вказав Франсуа Ревардо на необхідність відправити у Центральноафриканську республіку (ЦАР) запит щодо анулювання паспортів сім'ї Аблязова, оскільки Казахстан вважав, що вони видані незаконно. Запит був переданий в той же день від імені Лорена Фабіуса. Радник Фабіуса не побачив нічого поганого в тому, що він від імені Казахстану поінформував МЗС ЦАР про паспорти, оскільки в кінцевому підсумку паспорти не були відкликани і це питання «не впливає на екстрадиційні процеси».

Крім того, через два з половиною місяці після арешту Аблязова Жан Галієв звернувся до Лорана Тайєба, засновника компанії Presitge, яка співпрацює з режимом Назарбаєва у створенні його позитивного іміджу в Європі. У листі з грифом «конфіденційно» Галієв просив Тайєба передати «потрібним людям» інформацію про біографію Аблязова і про кримінальні звинувачення проти нього в Казахстані. За словами Галієва, «потрібні люди» повинні оперативно пустити інформацію у використання і при цьому не згадувати джерело інформації.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ

У світлі останніх новин про можливу ангажованість деяких французьких чиновників у переслідуванні Мухтара Аблязова, ми підкреслюємо, що доля відомого казахстанського опозиціонера повинна вирішуватися у суворій відповідності з правом ЄС і не має стати предметом політичних угод з будь-якою країною.

Фундація «Відкритий Діалог» висловлює сподівання, що при прийнятті рішення у справі Мухтара Аблязова Французький Уряд візьме до уваги позицію найбільш відомих правозахисних організацій і близько 50-тих депутатів Європарламенту, які протягом останніх двох років заявляли про політичний контекст справи Аблязова і неприпустимість його екстрадиції. Європейську конвенція про видачу та Конвенція ООН проти катувань забороняють екстрадицію особи у разі політичного контексту звинувачень або загрози тортур.

Ми наполягаємо, що країни ЄС, які виступають на захист цінностей демократії та прав людини, не повинні на практиці самі зневажати ці цінності, вступаючи в корумповані зв'язки з диктаторськими режимами. Тому ми звертаємося до Eurojust як до інституції ЄС, яка покликана координувати розслідування між державами-членами ЄС, із закликом звернутися до французької влади з запитом про належне публічне розслідування незаконного впливу Казахстану на співробітників міністерств та правоохоронних органів Франції у справі Мухтара Аблязова. Ці дії мають ознаки корупції, тому Eurojust має проконтролювати неупередженість та всебічний характер розслідування.

Усі охочі можуть підтримати наші вимоги, звернувшись за адресами:

- Президенту Франції Франсуа Олланду - 55 Rue du Faubourg Saint-Honoré 75008 Paris, факс: +33 1 47 42 24 65;
- Прем'єр-міністру Франції Мануелю Вальсу - Hôtel Matignon 57, rue de Varenne, 75007 Paris;
- Міністру юстиції Франції Крістіану Тобіра - Ministère de la Justice 13, Place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01;
- Міністру закордонних справ Франції Лорену Фабіусу - Paris 37, Quai d'Orsay F - 75351 Paris, тел.: 33 1 43 17 53 53;
- Президенту The European Union's Judicial Cooperation Unit Michele Coninx - Нідерланди, Гаага, Maanweg 174, 2516 AB, тел.: +31 70 412 5000; факс: +31 70 412 5005, e-mail: info@eurojust.europa.eu;
- Верховному представнику Європейського союзу з закордонних справ та політиці безпеки Федеріці Могеріні - 1049 Brussels, Rue de la Loi / Wetstraat 200, тел.: +32 2 584 11 11; +32 (0) 2 295 71 69;
- Голові комітету Європейського парламенту з закордонних справ Ельмару Броку - Rue Wiertz 60, 1047 Bruxelles, Belgique, тел.: +32 2 28 49013 (Брюссель), +33 3 881 76902 (Страсбург);
- Верховному комісару ООН у справах біженців Антоніо Гутеррес - Case Postale 2500, CH-1211 Genève 2 Dépôt, Suisse, тел.: +41 22 739 8111, факс: +41 22 739 7377. Форма для звернень: http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/contact_hq;
- Міністру внутрішніх справ Великобританії Терезі Мей, 2 Marsham Street, London, SW1P 4DF; 020 7035 4848; e-mail: public.enquiries@homeoffice.gsi.gov.uk;
- House of Commons: St Margarets Street, London SW1A 0AA, United Kingdom, тел.: +44 20 7219 4272, e-mail: hcinfo@parliament.uk;
- Прем'єр-міністру Великобританії - 10 Downing Street, London, SW1A 2AA, тел.: +44 20 7925 0918, e-mail: <https://email.number10.gov.uk>.

Список джерел:

1. Open Dialog Foundation // International community calls on France to prevent extradition of opposition politician Mukhtar Ablyazov - <http://en.odfoundation.eu/a/6264,international-community-calls-on-france-to-prevent-extradition-of-opposition-politician-mukhtar-ablyazov>
2. Euobserver // US has little faith in Hollande-Merkel trip to Russia - <https://euobserver.com/foreign/127535>

3. Human Rights Watch // Submitted to the UN Human Rights Committee on the occasion of its Pre-Sessional Review of Russia - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_ICO_RUS_17516_E.pdf
4. Заява Генерального прокурора Казахстану Йогана Меркеля та його заступника Андрія Кравченка - <http://www.zakon.kz/4663209-genprokurature-rk-sleduet.html>; <http://www.diapazon.kz/kazakhstan/kaz-politics/66400-ob-ekstradicii-ablyazova-kazakhstan-budet-dogovarivatsya-s-ukrainoy.html>; <http://astanatv.kz/news/show/id/32273.html>
5. Див. Розділ 7 звіту Фундації «Відкритий Діалог» «Зловживання системою Інтерполу» від 27.09.2013 - <http://en.odfoundation.eu/a/1255,report-on-misuse-of-the-interpol-system>
6. Опитування проведене авторитетним аналітичним центром «Центр Разумкова». Прокуратурі «зовсім не довіряють» 40,3% населення, а «скоріше не довіряють» 35,6%. Міліції «зовсім не довіряють» 31,6%, а «скоріше не довіряють» 37,6% - http://www.uceps.org/ukr/poll.php?poll_id=1030
7. European Parliament // Resolution of 17 July 2014 on Ukraine - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2014-0009&language=EN&ring=B8-2014-0029>
8. Transparency International // A Year after Maidan, still Ukraine Is the Most Corrupt Country in Europe - <http://ti-ukraine.org/en/content/5037.html>
9. Open Dialog Foundation // Report: The case of Mukhtar Ablyazov in Ukraine - <http://en.odfoundation.eu/a/6139,report-the-case-of-mukhtar-ablyazov-in-ukraine>
10. Committee against Torture // Concluding observations on the sixth periodic report of Ukraine - http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/UKR/CO/6&Lang=En
11. International Advisory Panel // Report of the IAP on its review of the Maidan Investigations - <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f038b>
12. Amnesty International // Amnesty International Report 2014/15: The State of the World's Human Rights - <https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/0001/2015/en/>
13. Сторінка Муратбека Кетебаєва в Facebook - <https://www.facebook.com/mur.ketebayev/posts/658399277569748>
14. Open Dialog Foundation // The case of Artur Trofimov: political persecution of an ally of the Kazakh opposition - <http://en.odfoundation.eu/a/5648,the-case-of-artur-trofimov-political-persecution-of-an-ally-of-the-kazakh-opposition>
15. Верховна Рада України // Постанова про введення персональних санкцій проти осіб, відповідальних за незаконне ув'язнення в Російській Федерації народного депутата України, члена Постійної делегації у Парламентській Асамблеї Ради Європи Надії Савченко - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54682
16. Лівий Берег // Олексій Філатов: «Корупція існує у всіх судах на усіх рівнях» - http://lb.ua/news/2015/03/11/298218_aleksey_filatov_korrupsiya.html
17. 45,4% українського населення «зовсім не довіряють» судам, а 36% «скоріше не довіряють» - http://www.uceps.org/ukr/poll.php?poll_id=1030
18. European Parliament // Resolution of 17 July 2014 on Ukraine - <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2014-0009&language=EN&ring=B8-2014-0029>
19. Freedom House // Freedom in the World 2015. Ukraine - <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/ukraine#.VUyGUo7tmkr>
20. Open Dialog Foundation // Summary of Legislative Work on Lustration Act No. 4359 "On Purification of Government" - <http://en.odfoundation.eu/a/5537,summary-of-legislative-work-on-lustration-act-no-4359-on-purification-of-government>
21. Президент України // Виступ Президента України на засіданні Національної ради реформ - <http://www.president.gov.ua/news/32162.html>
22. International Advisory Panel // Report of the IAP on its review of the Maidan Investigations - <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f038b>
23. Рішення ЄСПЛ у справах «Жизницький проти України», «Огородник проти України», «Петренко проти України», «Бочан проти України», «В. проти України» - [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150653#{"itemid":\["001-150653"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150653#{); [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152255#{"itemid":\["001-152255"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152255#{); [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150791#{"itemid":\["001-150791"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150791#{); [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150650#{"itemid":\["001-150650"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150650#{); [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152331#{"itemid":\["001-152331"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152331#{).
24. United Nations // Report of the Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers, Gabriela Knaul - http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session26/Documents/A_HRC_26_32_Add.1_ENG.DOC

25. Freedom House // Freedom in the World 2015. Russia - <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/russia#.VUyIUo7tmkp>
26. Lawyers for lawyers // Human Rights Committee Consideration of the Seventh Periodic Report of the Russian Federation - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_ICO_RUS_17134_E.pdf
27. Youth Human Rights Movement, «SOVA» Center for Information and Analysis, Committee against Torture // Russian Federation NGO contribution in view of the adoption of the List of Issues - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_ICO_RUS_17192_E.docx
28. International Commission of Jurists // Submission to the human rights committee in advance of the examination of the Russian Federation's seventh periodic report under article 40 of the International Covenant on Civil and Political Rights - http://www.ccrpcentre.org/doc/2015/03/INT_CCPR_CSS_RUS_19604_E.pdf
29. Human Rights Committee // Concluding observations on the seventh periodic report of the Russian Federation - http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fRUS%2fCO%2f7&Lang=en
30. Рішення ЄСПЛ у справах «Волков та Адамський проти Росії», «Малмберг та інші проти Росії», «Ешонкулов проти Росії» - [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150321#{"itemid":\["001-150321"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150321#{);
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150713#{"itemid":\["001-150713"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150713#{);
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152988#{"itemid":\["001-152988"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152988#{).
31. Council of Europe // Preliminary observations made by the delegation of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment which visited Ukraine - <http://www.cpt.coe.int/documents/ukr/2015-05-inf-eng.pdf>
32. Committee against Torture // Concluding observations on the sixth periodic report of Ukraine - http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/UKR/CO/6&Lang=En
33. The Ukrainian Helsinki Human Rights Union // Comments to sixth periodic report of Ukraine on compliance with the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CAT/Shared%20Documents/UKR/INT_CAT_NGO_UKR_18649_E.pdf
34. Повідомлення Харківської правозахисної групи про тортури в різних регіонах України - <http://www.khpg.org/index.php?id=1421181824>, <http://www.khpg.org/index.php?id=1419261175>, <http://www.khpg.org/index.php?id=1418338265>
35. Рішення ЄСПЛ у справах «Кірипенко проти України», «Жизіцький проти України» - [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-153351#{"itemid":\["001-153351"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-153351#{);
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152255#{"itemid":\["001-152255"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152255#{).
36. Amnesty International // Report 2014/15: The State of the World's Human Rights - <https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/0001/2015/en/>
37. Human Rights Committee // Concluding observations on the seventh periodic report of the Russian Federation - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/CCPR_C_RUS_CO_7_19979_E.doc
38. Youth Human Rights Movement, «SOVA» Center for Information and Analysis, Committee against Torture // Russian Federation NGO contribution in view of the adoption of the List of Issues - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_ICO_RUS_17192_E.docx
39. Рішення ЄСПЛ у справах «Раззаков проти Росії», «Зеленін проти Росії», «Джаббаров проти Росії», «Халіков проти Росії», «Ешонкулов проти Росії», «Назаров проти Росії» - <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150790>;
<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150316>;
<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152252>;
<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152601>;
<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150713>;
<http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148638>.
40. Committee against Torture // Concluding observations on the sixth periodic report of Ukraine - http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/UKR/CO/6&Lang=En
41. The Ukrainian Helsinki Human Rights Union // Comments to sixth periodic report of Ukraine on compliance with the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CAT/Shared%20Documents/UKR/INT_CAT_NGO_UKR_18649_E.pdf
42. Повідомлення Асоціації українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів про умови в місцях позбавлення волі - <http://umdpl.info/2014/10/pid-chas-monitorynhovooho-vizytu-do-brovarsko-ho-miskviddilu-humvs-ukrajiny-v-kyivskij-oblasti-vyavleno-nyzku-systemnyh-porushen-prav-lyudyny/>; <http://umdpl.info/2015/05/umovy-trymannya-zasudzhenyh-u-mariupolskomu-vypravnomu-tsentri-138-ne-vidpovidayut-vstanovlenym-standartam/>

43. Open Dialog Foundation // Ombudsman: Conditions in Ukrainian detention centres and prisons do not meet European standards - <http://en.odfoundation.eu/a/6128,ombudsman-sonditions-in-ukrainian-detention-centres-and-prisons-do-not-meet-european-standards>
44. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини // Щорічна доповідь про стан дотримання прав і свобод людини за 2014 рік - <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/5515-qv-schorichna-dopovid-upovnovazhenogo-pro-stan-doderzhannya-ta-zaxistu-pr/>
45. Дані в ЗМІ про смертність у місцях позбавлення волі в Україні - <http://gazeta.zn.ua/LAW/ukrainskie-konclagerya-.html>;
<http://ukranews.com/news/164058.Donetskiy-memorial-v-2014-kolichestva-zaklyuchennih-sokratilos-na-421.uk>
46. Рішення ЄСПЛ у справах «Кушнір проти України», «Буглов проти України» -
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148627#{"itemid":\["001-148627"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-148627#{);
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145350#{"itemid":\["001-145350"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-145350#{)
47. Council of Europe // Report by Nils Muiznieks following his mission in Kyiv, Moscow and Crimea -
<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2624575&SecMode=1&DocId=2197556&Usage=2>
48. Уповноважений з прав людини у РФ // Громадська палата нагадала про проблему утримання громадян у СІЗО -
http://ombudsmanrf.org/news/v_rossii/view/obshhestvennaja_palata_napomnila_o_probleme_soderzhaniya_grazhdan_v_sizo
49. Рішення ЄСПЛ у справах «Богданов проти Росії», «Хлоєв проти Росії» -
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152595#{"itemid":\["001-152595"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-152595#{);
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150794#{"itemid":\["001-150794"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-150794#{)
50. Open Dialog Foundation // BTA Bank files false charges in cooperation with investigative authorities of Ukraine, Russia and France - <http://ru.odfoundation.eu/i/fmfiles/pdf/09-07-2014-odf-report-the-case-of-ablyazov-fr.pdf?download>
51. Mediapart // Comment la dictature kazakhe recrute en France ses soutiens -
<http://www.mediapart.fr/journal/international/250415/comment-la-dictature-kazakhe-recrute-en-france-ses-soutiens>